

Txirritola

ARAMAIO / Barikua / 2004ko otsailaren 27a / 98. zenbakia

KOORDINATZAILEA: Ubane Madera • Otolara Lizentziaduna 31 20500 ARRASATE • Tel.: 943 71 25 11 • Faxa: 943 71 23 89 • Posta elektronikoa: txirritola@goiena.com • Lege gordailua: SS.1084/02

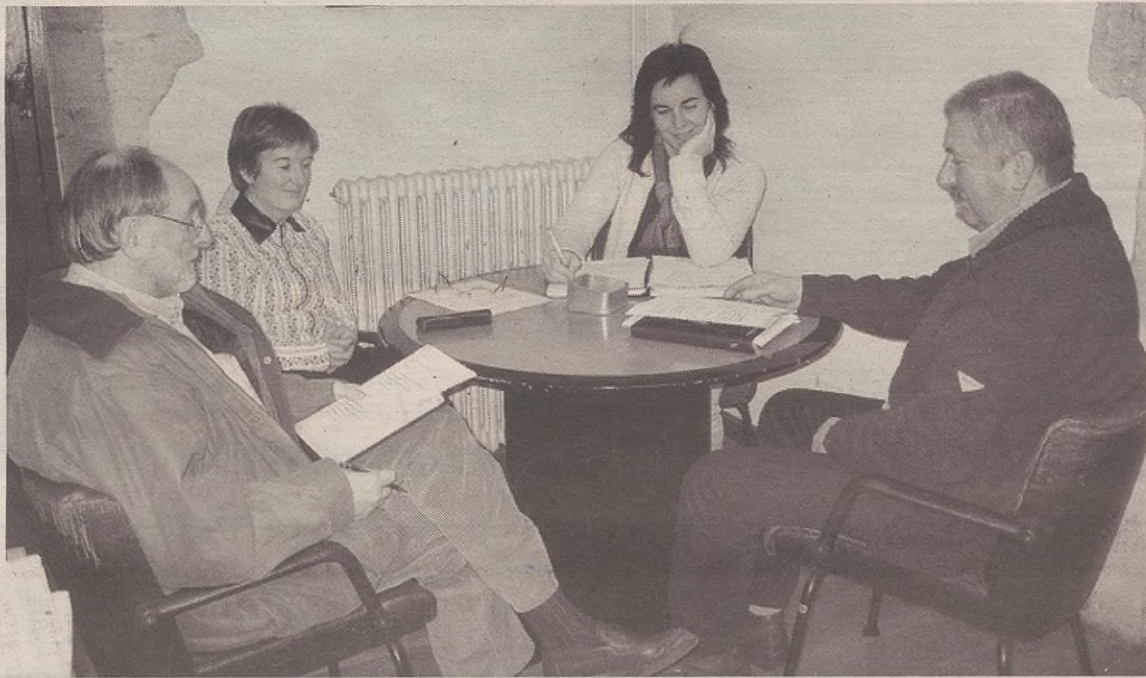
Herrian euskararen erabilera bultzatzeko planerako ekarpen bila

UBANE MADERA

Euskara Biziberritzeko Plana lantzen dabil Udala; planaren zirriborroa idatzita dute, eta, orain, herritarren ekarpena nahi dute, uste dutelako gai hori lantzeko elkarlana behar dela.

Aramaion euskararen erabilera bultzatzeko plana egiten dabil Udala. Eusko Jauriaritzatik bideratutako egitasmoa da, hainbat herritan abiarazitakoa. Hain zuzen ere, euskararen normalizazioa lortzea da helburua, eta horretarako plangintzaren zirriborroa egin dute, herriko arlo guztiak kontuan hartuta: kirolak, gazteak, kultura, aisialdia... Are gehiago, zenbait agente sozialekin eta euskararekin lotutako ekimenetan zeresan handia duten taldeen lankidetzeta eta ekarpenak eskuratu ditu Udalak: Txirritola Euskara Elkarteak, eliza eta San Martin Eskola, esaterako. Baina, era berean, zenbait arlotan hutsuneak ikusi dituzte, gazteen eta erretiratuen aldetik, bereziki.

Gauzak horrela, eta gaiak duen garrantzia kontuan hartuta, Udalak argi utzi nahi du Euskara Biziberritzeko Plan horretan interesa duen edozeinek parte har dezakeela. Eta halako ekimenak aurrera

Euskara Biziberritzeko Planean lanean dabiltzan Udaleko ordezkariak batzarra egin zuten martitzenean.

eramateko beharrezkoa dela herritarren parte-hartzea. Horren ondorioz, dei berezia egin nahi dute ekimenen parte hartzeko. Hala, planaren zirriborroa eskuratu nahi duenak Udalean dauka ikusgai.

Behin herritarren-eta ekarpen guztiak jaso eta gero, hurrengo bi urteotarako plana egingo du Aramaioko Udalak. Eta plan hori

betetzen dela zaintzeko batzorde bat sortuko dute.

JAITSI EGIN DA ERABILERA

Aramaion, herritarren %61,4k erabiltzen dute euskara. Orain dela bi urte, berriz, %65,4k erabiltzen zuten. Bi kasuetan, ezagutza maila bera zen: %85,6. Horrek esan nahi du orain dela bi urte baino

herritar gutxiagok erabiltzen duela orain euskara. Udalak egindako inkesta batek erakusten du, 25etik 64 urtera artekoen artean dagoela hutsunerik nabarmenena. Kezkagarria zera da: haietako ia guztiak dakitela euskaraz, baina ez dutela erabiltzen. Era berean, inkestak dio baserri giroan gorde dela ondoen euskara.

HERRITARREN HITZA / Arantza Ibañe • Langilea

Osasunarekin negozioa egitea ez da zilegi

Gaur egun edozein aitzakia da ona negozio biribila egiteko, Espainiako Felipe printzearen eta Letizia Ortizen ezkontza kasu. Jakina, adibide horretan ez dira ageri interes komertzialak bakarrik, interes politikoak ere tartean daude; monarkia herritartu edo ez herritartu. Hala ere, bi horien musua duten platerak erosi gura duen jendea badago, niri bost. Neuri behintzat sekulako indigestioa eragingo lidake zopa jaten nabilela haien aurpegi monarkikoa ikusteak.

Kasua da dena ez dela zilegi; gauza guztiak ezin dela negozioa egin. Eta, horietako bat gure osasuna da. Jakinekua da

industri farmazeutikoa dela munduan diru gehien ateratzen duena, arma industriarekin batera.

Botikak saltzeko medikuarenera joaten diren komertzialen bisitak murriztuta daudela legez. Euskal Erkidego Autonomoan behintzat arautua ei dago. Botikara errezetarekin joaten garenean ere hango profesionalak daukagun gaitza osatzeko dagoen botikarik merkeena emateko

"Kasua da gauza guztiak ezin dela negozioa egin"

obligazioa du.

Bestea da, medikuak gaixoak atenditzen dauden lan orduetan botika enpresetako komertzialek ezin direla medikuengana joan. Eta hori ez da betetzen, batez ere mediku espezialisten artean. Guk horrelako kasu baten aurrean, horiek saltzeko

eskubidea dugu.

Enteratu naizen gauzarik larriena da komertzialek, enpresetako botikak medikuei

saltzearen, sekulako bidaiak, asteburuak hotel jakinetan, sakelako telefonorik modernoenak eta hainbat eta hainbat operari egiten dietela medikuei. Halaber, hori oso normal ikusten da eta onartuta dago osasunaren profesionalen artean. Eta hori lotsagarria eta barkaezina da.

Hori guztia ez da batere osasungarria guretzat. Osasun sistema publiko eta pribatuak adarra jo ez diezaguten, tinko eta erne ibili beharrean gaude. Voltaire-ek zioen moduan, "osasuna larregiko inportantea da medikuen esku uzteko". Beraz jaun andreok, argi ibili.

LABUR

Gazte lokaletan izena emateko epea luzatu dute

Joan den astean esan genuen inork ez duela izenik emateko gazte lokaletan sartzeko. Hori hala zen artikulua idatzi genuenean; baina, itxuraz denez, Txirritola aldizkari argitaratu zenerako, zenbait gaztek emanda zuten izena. Hala jakinarazi digu alkatetza oraingo astean.

Berez, gazte lokaletarako izena emateko epeak gaur hilak 27, amaitu behar zuen baina, gazteak erantzuten has direla ikusita, Udalekoek erabaki dute beste astebetetzuztzea epea. Beraz, orain martxoaren 5era arteko astia dago.

Behin gazteen izen guztiak hartuta, Udalak gazteekin berba egingo du lokalak erabiltzeko zehaztu behar diren koak zehazteko.

Gazte Batzarra sortzeko bilera, datorren astean

Zenbait gaztek Gazte Batzarra sortu nahi dute herrian (politikoa), honako ekimenak egiteko: gazte koadrilen arteko harremanak hobetu, Aramaio ezagutu, euskara landu, herritako jaiak antolatu, gazte ekintzak antolatu, ikastaroak eta irteerak egin eta ohitura zeharrrak berreskuratu, besteak beste. Hala, ekimenen parte hartu nahi duten gazteei deia egiten diete datorren martxoaren 5ean egingo duteen batzarrean parte har dezaten 19:00etan hasiko da, kulturetxeko sarreran.

Jai batzordea osatzeko jendea bila dabilta

Aurtengo jaiak antolatzeko batzordea osatzen hasi dira Udalean. Horren harira, parte hartu nahi duten guztiak deialdia egin diete; baina batez ere gazteei. Modu horretan, gazteek euren gustuko jaiak antolatzeko aukera izango dutelako.

TELEFONO JAKINGARRIAK

OSASUNA / LARRIALDIAK

Osasun etxea (txandak)	945 44 53 40
Botika	945 44 50 03
Udaletxea	945 44 50 16
Ertzaintza (Arrasate)	943 79 71 99
Gurutze Gorria (Legutio)	945 45 52 52
San Martin Eskola	945 44 50 04
Taxia eta autobusak	945 44 50 33
Udal kiroldegia	945 44 53 35
Postetxea	945 44 50 83
Zuliako Eskualdea	945 43 01 67
Suhiltzaileak (Zubillaga)	943 78 28 00

AUTOBUSORDUTEGIA

ARRASATE	ARAMAIO	GASTEIZ
07:00	07:15	08:00
10:00*	10:15	
11:00	11:15	
12:00	12:15*	13:00
15:15	15:30	16:15
17:20	17:35	
18:30*	18:45	19:30
19:00	19:15	
21:00	21:25	

GASTEIZ	ARAMAIO	ARRASATE
	07:50	08:05
08:20	09:00	09:15
	10:15	10:30
	11:15	11:30
13:10	13:45	14:10
16:20	17:00	17:20
	17:35	17:50
	19:15	19:30
19:30	20:10	20:25

OHARRA: izartxoak duten orduetan eskaeraren araberako zerbitzua eskaintzen dute. Auzoetako bizilagunei zuzendutakoa da, eta autobusa erabili gura badute, bezperan deitu beharko dute honako zenbaki honetara: 629 54 59 23

OHARRAK

BAÑERAKOEN PARTIDUAK

Asteburuan atseden izan ostean, bihar berriro dute hitzordua Bañerako taldeek. Neskek Fumikomi taldea izango dute aurrez aurre, Aramaion, 11:00etan. Mutilek, berriz, kanpoan jokatu dute, Jesus Obreroren kontra, 11:30ean.

BARIKUKO ZINEMA

Gaur, barikua, *Shakespeare enamorado* (*Shakespearearen in love*) filma emango dute. John Madden zuzendaria- ren komedia da. Besteak beste, Gwyneth Paltrow eta Joseph Fiennes dira protagonista.

DOMEKAKO ZINEMA

La vida de Bryan izeneko film ezaguna emango dute domekan. Monthy-Pyton talde britainiarrak egindako film barregarria da, Jesusen bizitzan oinarritutakoa.

BERTSOLARITZA

Gaur, barikua, Gasteizko Kobazulo tabernan Arabako Bertsolari Gazteen saioa izango da, 22:00etan. Manex Agirrek, Irati Andak, Manex Viñasprek eta Amaia Altubek jardungo dute.

ARATUSTEAK

Sekula baino lehenago esan digute kaixo eta agur aurtengo Aratuste jaiek

San Martin eskolakoek astelehenean eta martitzenean jai hartu dutela-eta, sekula baino lehenago etorri eta joan dira aurtengo Aratusteak Aramaion.

Barikuan, elurpean eta arkupean ospatu zituzten jaiok. Kalejira bertan behera utzi, eta eskolapean eta eskolako jangelan ibili ziren. Denetik zegoen: *txatxoak, joaldunak, basabixiloreak, ijitoak...* Mozorro gehienak Euskal Herriko Inauterietan oinarritutakoak izan ziren, eta, gainera, umeek eskolan landutakoak. Hain zuzen, zapatuko lehiaketara aurkeztu ziren eskolako batzuk, eta *Basabixiloreek eta atorrek* eta *Joaldunek* bigarren eta orijinaltasunaren sariak irabazi zituzten umeen sailean. Lehen saria *Juan Pablo II.a Aramaion* izeneko mozorroak irabazi zuen. Nagusien mailan, berriz, *Martziakoak* izan ziren lehenak, *Lorezainak* bigarrenak eta orijinaltasunaren saria *Txaxi Pandi* taldeak irabazi zuen.

Joaldunen eta Basabixiloreen eta Atorren taldea, zenbait martetar eta trikitalariak.

TXIRRITOLA ETA UDALA

BOTEPRONTOAN/ Koldo Ajuria · Basozaina

“Aramaion, eta Araban oro har, basoa handitu egin da azken 50-60 urteotan; ondare garrantzitsua da”

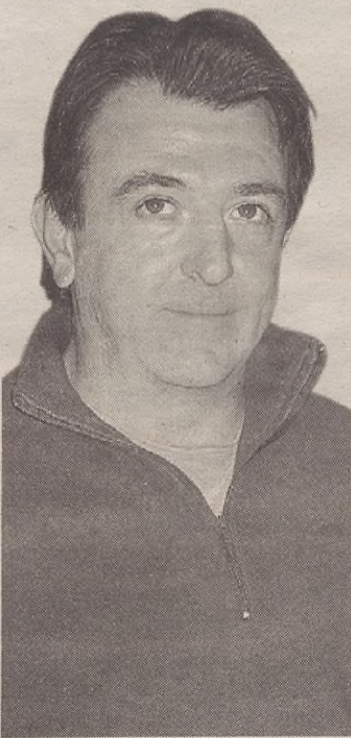
Aramaioko eta inguruko basoak zaintzen dabil Koldo Ajuria azken 15 urteotan. Urrunagakoa da, baina Oletan bizi da orain dela 11 urte. Diputazioko langilea da, Ingurumen Sailekoa. Oposizioz atera zuen basozain izateko lanpostua:

Zein da, zehatz-mehatz basozain batek egiten duen lana?

Denetarik: Udalaren eta Diputazioaren arteko harremanak leundu; mendian egin beharreko lanen lehentasunak zehaztu; udalekin eta partikularrekin garbiketen, inausketen eta halakoen gainean aholkularitza lana egin; pinudiak-eta neurtu... Hain zuzen ere, baso-produkzioaz arduratzen gara, ehiza eta arrantza beste baten ardura dira. Baso-produkzioaren barruan zera sartzen da: mugatzeak, garbiketak, suak emendatzea, izurriteen kontrako tratamenduak, Urkiolako parkearendako ere egiten dut lan, Aramaiok han lursailak ditu-eta...

Zenbat hektarea dira zure ardura?

Gutxi gorabehera 4.000-5.000 hektarea: Aramaiorena gehi Diputazioak daukan lursail bat (Albinagoia), Jarindo eta orain dela gutxira arte Legutiano.

Zein arazo izaten dira nagusi basoen kontuan?

Egia esan, Aramaion ez da arazo handirik izaten. Aramaion, eta Araban oro har, basoa handitzen dabil. Hamar urtean behin halako inbentario bat egiten dugu eta horrek erakutsi du basoa handitu egin dela. Izaten den arazo handiena da mendira-eta doan jende askok duen etika falta: zaborra uzten du, sua edozein lekutan egiten du... Dena dela, egoera hori ere dezente hobetu da; behintzat, ni hemen nagoenetik igarri da aldaketa. Oraindik ere Albinan izaten da arazorik, kanpaldien-gatik-eta, udan batez ere; Urkiolan motoan ibiltzen dira batzuk... Baina, bestela, ez dago arazo handirik. Aramaion, basoei dagokienez, aberastasun dezente dago. Albina eta Oleta-Jarindo inguruan hariztiak eta

pagadiak daude, Ibaratik oso gune desberdina dira; aberatsa da, bai. Aramaioko ezaugarrieta-ko bat da harreman ona dagoela mendi partikularren eta publikoaren artean: pinudiak daude, baina baita ere pagadiak...

Lehen esan duzu basoa handitu egin dela; zela da hori?

Handitzen doa, bai. Izan ere, abeltzaintza gutxiago dago, eta lehen larretarako erabiltzen ziren mendi partikular ugari, orain, pinutarako erabiltzen dituzte. Aramaioko jende asko Fagorren dabil lanean, eta egoera aldatu egin da. Orain dela 50-60 urterekin konparatuta, baso gehiago dago. Gaur egun, herriaren %50 edo gehiago basoa da. Eta hemendik urte gutxira arazo izango da.

Zergatik?

Larre asko galdu egingo direlako. Fabrika eta abeltzaintzan, bietan lan egitea oso zaila da. Abeltzaintzaren alternatiba ona zuhaitzak landatzea izan daiteke.

Baserri-lanerako denborarik ez duenari hori gomendatuko zenioke?

Bai, zuhaitzak landatzea: epe motzerako edo ertainerako irabazirik nahi izanez gero, *Intsignis* pinua; bestela, *Douglas* izeia, intxaurrendak...

“Hektarea bat ‘Intsignis’ pinuk, urtean, larre batek besteko etekin ematen du”

“Basoa hazi egin den neurrian, animalia gehiago dago: orkatzak eta basurdeak, adibidez”